

---

gaan, omdat hij in zijn eigen kerk ‘meer nut kon doen’. Voorjaar 1855 evenwel was de pater naar De Groot gereisd. Hij had het in zijn eigen kerk niet meer kunnen harden; hij was in Groningen op kamers gaan wonen en zou bij Van Herwerden tot hervormd lidmaat worden aangenomen. De Groningse pastoor F.W.A.J. Jansen had echter ‘veel moeite en machinatiën in het werk gesteld’ om Kraaijvanger van zijn plan te doen terugkomen. Er was een familielid van laatstgenoemde opgedoken, die met de aspirant-protestant had gesproken. Als gevolg daarvan had Kraaijvanger nog vóór zijn aanneming naar zijn familie willen gaan, ook omdat er een familielid ernstig ziek zou zijn. Op de middag van 18 mei had hij nog bij De Groot gegeten. Deze had hem ernstig ontraden de tocht te maken, omdat zijn familie hem van zijn voornemen zou afhouden. Nadat Kraaijvanger rond 3 uur afscheid had genomen, had hij in het kosthuis zijn spullen gepakt en was naar Jansen gegaan. Om 11 uur had hij de nachtdiligence naar Harlingen genomen. De hervormde predikant J.H. Reddingius te Franeker had nadien aan De Groot bericht dat de pater daar de volgende morgen in de diligence was gesignaleerd, ‘met nog iemand nevens hem’. Later hadden Moltzer uit Haarlem en Linse uit Steenderen daar het hunne aan toegevoegd. De Groot vertelde, aldus Bondam, dat Linse hem had meegedeeld dat Kraaijvanger in zijn geboorteplaats Olburgen ‘als een waanzinnige [had] rondgezwakt’. Sindsdien was hij spoorloos verdwenen en misschien naar een klooster overgebracht. De Groot had Kraaijvanger beschreven als ‘zwak van wil en niet zelfstandig genoeg van karakter, omdat hij anders wel weerstand zou hebben geboden aan de pogingen om hem van overgang te weerhouden’. De hoogleraar had ook een signalement opgegeven: ‘bijzonder innemend en liefthallig van aard en karakter, ... 48 jaren oud, ... lang en mager, grijs van haar en bleek van gelaat, dat de blijken droeg van veel denken, maar ook van veel inwendig lijden’. Gezien alles wat hij had gehoord, adviseerde Bondam Grevelink om het onderzoek voor te zetten in de omgeving van Steenderen.

Omdat Alstorpius Grevelink er blijkbaar al snel achter was gekomen, dat Kraaijvanger ook in Haarlem had gewerkt, zond hij daar de plaatselijke substituut-officier van justitie A.A. del Court van Krimpen op onderzoek uit. Del Court kon echter weinig achterhalen. Hij had onder meer Moltzer gesproken. Deze had hem verteld, dat hij, in tegenstelling tot De Groot en Van Herwerden – die Kraaijvanger een ‘alder innemendst mensch’ vonden, ‘die veel beloofde’ – geen positieve indruk van de pater had. Moltzer, aldus Del Court, ‘vertrouwde hem niet regt, hij had un mauvais vis.[age?] en was dom’. Uit wat hij verder van Moltzer had gehoord, blijkt dat het de laatstgenoemde stak dat de pater (volgens zeggen) weer actief was geworden in de Moederkerk, tevreden met